לט: אלו נערות פרק שלישי כתובות

שסופה להצטער כו'. ואי חיכוט על גבי קרקע הוא וכי סופה ליחכט על גבי קרקע תחת בעלה: **שלי.** כתמיה: **דאכוה הוא.** דהא כל שכח נעוריה ילפינן לקמן (דף מו:) לאכיה והיינך היא יכולה ינמות פט.), ו) [ד"ה ריבדא ור"ה כופילתא אחר ד"ה דכיכה], ז) [דף מ.], ח) [דכיתה כבן], ט) [ל"ל דאתמניתא לא ה"מ כו'. מהרש"ן], י) מ"י כ"י, כ) לבעלה נטיעת הנאה כל"ל. מהרש"ל.

תורה אור השלם

1. אֶל כָּל רֹאשׁ דֶּרֶךְ בְּנִית רַמְתֵּךְ וְתֹעֵבִי אֶת יָפְיֵךְ וְתַפְשְׂקִי אֶת רַגְלַיִךְ לְכָל עוֹבֵר וְתַרְבִּי אֶת תַּזְנוּתֵיךְ: יחזקאל טז כה
2. אם מָאן יִמְאַן אֲבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר הַבְּתוּלֹת: שמות כב טז
3. וְתָן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לְאָבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ לֹא יוּכַל שִׁלְּחָהּ כָּל יָמָיו: דברים כב כט

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרה וכו' לוקמתו. נ"ב דילמתי אמו ומתה עי' קדושין דף לא ע"ב: (ב) תוס' ד"ה אין לי וכו' תימה. נ"ב עי' פ' האיש מקדש דף מ ע"א וכמ"ש התוס' לשם:

לעזי רש"י

פונטוייר"א דפלמוא"ה (פרינטר"א) דיפלימא"ה). דקיזה של איזמל (להקזת דם).

מוסף רש"י

אין לי. דיכול לתתן. אלא אביה (קדושין מו.). יצא כספ קנסה בכתובתה. ואין לה כתובה (לקמן נד.). יש לה כתובה מנה. ופע"ג שכבר נתן כסף קנסה לאביה (שם). טעמא מאי תקינו רבנן כתובה כו'. דכל כתובת אשה משום שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תקנום, והא לא מצי מפיק לה. דכתיב לא יוכל לשלחה (לקמן נד.).

מסורת הש"ס

ג) [קדושין לא.: וש"נ], ב) קדושין מו., ג) [לעיל יח. וש"נ], ד) לקמן נד., ה) [לעיל יח. לקמן נד. יבמות פט.], ו) [ד"ה ריבדא ור"ה כופילתא אחר ד"ה דכיכה], ז) [דף מ.], ח) [דכיתה כבן], ט) [ל"ל דאתמניתא לא ה"מ כו'. מהרש"ן], י) מ"י כ"י, כ) לבעלה נטיעת הנאה כל"ל. מהרש"ל.

עין משפט נר מצוה

עו א מי' פ"ב מהל' נערה הל' ז' סמג עשין מד טור אה"ע סי' קמז:
עז ב מי' פ"ח סה הל' ג סמג ועוד שם:
עח ג ד מי' שם הל' ד:

תוספות רי"ד

והמפתה לכשיוציא וכי אשתו היא. אמר אביי אימא לכשלא יכנוס. פי' שתמאן הוא או היא או אבי' דדרשי' לו מדעתו. אבל אם כנסה אינו נותן כלום דכתיב גבי מפתה מהר יהרנה לו לאשה ואם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקול. תנ"ה אע"פ שאמרו המפתה נותן לכשלא יכנוס בושת ופגם נותן מיד אחד האונס ואחד המפתה בין היא ובין אביה יכולין לעכב. פי' שלא יכנסנה. בשלמא מפותה כתיב אם מאן ימאן אביה אין לי אלא אביה היא עצמה מנין ת"ל מאן ימאן מ"מ. אלא אונס בשלמא איהי דכתיב ולו תהיה לאשה מדעתה אלא אביה מנלן. אביי אמר שלא יהא חוטא נשכר. רבא אמר (קנס) [ק"ין] הוא מה מפתה שלא עבר אלא ע"י אביה כין היא בין אביה יכולין לעכב אונס שעבר על דעתה וע"י אביה לא כ"ש. תניא אע"פ שאמרו האונס נותן מיד לכשהיא יוצאה. פי' כגון שנתרצו שניהן בגירושין אין לה עליו כלום. מת יצא כסף קנסה בכתובתה. ר' יוסי ברבי יהודה אומר יש לה כתובה מנה וקיי"ל כת"ק והמפתה אם רצה להוציא מוציא מ"ט אמר רב אשי א"ק מהר יהרנה לו מדעתו פירוש ומאי דתנן אם רצה להוציא יוציא מתפרש אם רצה שלא יכנוס לא יכנוס כדפרישנא לכשיוציא דרישא:

אי הכי מפותה נמי. יש לה נער פיסוק רגלים כמו אונסה ואמאי קאמר אין דומה נבעלת באונס לנבעלת ברצון ואמר מורי הרב דודי ז"ל ח)דאמתני' לא ה"מ למיפרך אמאי אונס חייב כיון שסופה להצטער בכך מתח בעלה להא אפילו בעולה מצטערת בכך ואע"ג דבא עליה עתה סופה נמי להצטער ולא תרוויח כלום ט)[קא נראה דאמתני' פריך אמאי מפותה פטור]:

קרע שיראין שלי והפטר. ואע"ג דלא אמרה על מנת לפטור איכא למימר דמחמת הנאת בעילה מחלה לגמרי:

י)[**לכשיוציא** אשתו היא. אפי' פיתה לשם אישות מ"מ פריך אשתו היא כיון דאיכא לריכה נמי]:

בושת ופגם נותן מיד. אע"ג דאיתקש לקנס היינו לענין שניתן זה למי שזה ניתן אבל יש מקומות שפטור מקנס לגמרי וחייב בבושת ופגם: **אין** לי אלא אביה היא עצמה מנין כו'. (כ) תימה לר"י במאי מיירי אי בקטנה או בנערה היאך היא יכולה למתן כיון שהאב רולה והוא יכול לקדשה בעל כרחה למי שירלה וה"ה לזה ואי בשאין לה אב או שבגרה אחר כך מה לריך קרא תיפוק ליה איכולה לעכב שלא יהא חוטא נשכר דקאמר אביי בסמוך וכן אביה אמאי לריך קרא לאביי ואומר ר"י דהכי אמינה יכולה לעכב על אביה שלא יקדשנה לו מ"מ מועיל מיאוה לענין שיטלם קנס וכן במיאון אביה והא דתניא הכא המפתה לכשלא יכנוס לריך לפרש לכשלא יכנוס מדעתה ומיהו קשה דהכא דרשינן מאם מתן יתמן מ"מ שהיא יכולה לעכב ובפרק נערה (לקמן מד:) דרשינן מינה לרבות יתומה לקנס וי"ל דליכתוב לו מתן מתן או יתמן יתמן מתי מתן יתמן ש"מ תרתי וכבה"ג אמרינן במרובה (ב"ק דף פה. ושם) גבי אם המצא תמצא ובהחובל (שם דף פה.) גבי ורפא ירפא ועוד נראה דלאו מיתורא דקרא דרשי לה התם דאם כן מאי פריך מינה לרבי יוסי בר' תניא דפטר מוציא שם רע על היתומה דשאני מפתה דרבי קרא אלא כן הוא עיקר כמו שפירש בקונטרס לקמן דלאו מריבוי דרשי אלא ה"פ לרבות יתומה לקנס דדרשינן שיש קנס כשהיא מעבכת והוא הדין דה"מ למימר לרבות בוגרת לקנס כשהיא מעבכת דדוקא בבוגרת או ביתומה יש קנס בעיבוד שלהן אבל כל זמן שלא בגרה תלוי באב והשתא דייק התם שפיר דשמעינן דסבר האי תנא שיש קנס ביתומה ולא ממעטינן ליה מדכתיב לאבי הנערה אע"ג דליכא ריבוי ליתומה כדפירשתי דאיכא לאוקמי קרא לבוגרת:

אלא אונס בשלמא איהי כו'. תימה כיון דאונס ומפתה מיגמר גמירי מהדדי להא מילתא נמי ליגמרו מהדדי כדפריך בסמוך ומאי קאמר אלא אביה מנלן וי"ל דלהאי מילתא לא גמרינן מהדדי להא מפתה יכול לעכב ואונס שותה בעלינו וה"ה ה"נ אין אביה יכול לעכב וה"נ קאמר אביי בסמוך ורבא לא מסתבר ליה למימר הכי כיון דאיכא ק"ו וא"ת ואיהי גבי אונס אמאי איצטריך למיכתב גילף לאביי מסברא שלא יהא חוטא נשכר ולרבא מק"ו ויש לומר דלו תהיה לאשה אינו מיותר ט)[דאיצטריך לעשה ולדרשות דלעיל. מהר"ם. ח"נ אביי ורבא לא הוו משנו הכי אלא נמר דגלי קרא בהדיא]: **מפתה** דאיהו מצי מעכב. ואפי' פיתה לשם אישות יכול הוא לגרשה:

טעמא מאי תקינו לה רבנן בתובה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. אע"ג דכתובה יש לה כתובה מן התורה ואם בעולה היא ומיהו תימה דקא פסיק ותני דבכל ענין אין לה כתובה אפילו בא עליה שלא כדרכה ובתולה גמורה היא ויש לה כתובה מן התורה דהא אם בא עליה שני יש לה קנס ולא הוי טעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תימה לר"י כיון דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה אלמנה אמאי תקינו לה רבנן כתובה לא היה להם לתקן אלא גברושה בלבד ואומר ר"י דמתוך שהולרכו לתקן בגרושה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תקינו נמי לאלמנה משום חינא ומיהו לכתחילה לא היו מתקנים משום חינא קשה לרשב"א הא דתניא בהחובל (ב"ק דף פט. ושם) וכן היא שחבלה בבעלה לא הפסידה כתובתה ופריך אמאי תזכין לכתובתה ט)בטוכת הנאה ותיתיב ליה בהאי חבלה ומשני הא מני רבי מאיר היא דאמר אסור לאדם שיהא את אשתו בלא כתובה אפילו שעה אחת והשתא כיון דטעמא שלא תהא קלה בעיניו להוציאה תזכין כתובתה על מנת שאם תתאלמן אבל אם בא גרשנה יהא לה כתובה דהתם לא שייך משום חינא ואומר ר"י כיון דבשאר נשים שייך חינא אף על גב דבזאת לא שייך לא פליג רבנן ואסור להשהותה בלא כתובה לר"מ וא"ת ואמאי תני הכא יצא כסף קנסה בכתובתה ליתני מת אין לה עליו כלום דהא לא תקינו רבנן לאלמנה אלא משום גרושה והכא מכח גרושה אין לתקן לזאת דהא לא מצי לגרשה ואור"י דה"נ כיון דשייך בה חינא כמו בשאר אלמנות אין לנו לשנותה משאר אלמנות להכי איצטריך טעמא דיצא כסף קנסה בכתובתה ולא משו בתה דאין לה כתובה: מהר

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com